

Већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду
Сенату Универзитета уметности у Београду

**Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта
Марије Поповић Стојадиновић**

”УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду, на седници одржаној у 13. јуна 2024. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта ”УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“ Марије Поповић Стојадиновић, студенткиње докторског студијског програма Вишемедијска уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, комисија у саставу:

1. др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор Факултета музичке уметности у Београду,
2. др Соња Маринковић, редовни професор Факултета музичке уметности у Београду,
3. мр Драган Димчић, редовни професор Факултета драмске уметности у Београду,
4. др Никола Шуица, редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду и
5. др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор

закључила је да кандидаткиња може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТКИЊИ

Марија Поповић Стојадиновић (1983) основне и мастер студије Педагогије и Клавира завршила је 2008. на Факултету музичке уметности у Београду. Убрзо затим њен афинитет према шпанској музици резултирао је боравком на острву Мајорка (Шпанија), где се додатно усавршавала на Конзерваторијуму за музику и плес у класи Мануела Каре, професора клавира и стручњака за шпанске композиторе озбиљне музике. У Београду 2012. упоредо је завршила специјалистичке студије на Одсеку клавир на Факултету музичке уметности и на Факултету лепих уметности, у класама проф. др ум Владимира Цвијића и проф. Арбо Владме. Током школовања освојила је четири међународне награде на конкурсима у Италији и Француској.

Од 2012. ради као самостална уметница и продуценкиња у области видео-арта и дигиталног перформанса. Има уговоре са телевизијским кућама Stingray C Music у Лондону и националном телевизијском кућом РТС у Београду. У својој продукцији као аутор, продуцент, извођач, костимограф, сценограф, сценариста и редитељ снимила је преко 20 видео пројеката у областима озбиљне и кросовер музике. C Music TV уврстила ју је у своје истакнуте уметнике заједно са The Piano Guys, 2 Cellos, Саром Чанг и Ланг Лангом. Са композитором, пијанистом, либретистом и музикологом Мајклом Најманом (Michael Numan) учествовала је у специјалном издању емисије поводом доделе Оскара 2016. године.

Залаже се за промоцију српске културе и уметности у свету. Године 2018. реализовала је ауторски пројекат „Божихни концерт” дигиталног формата у крипти Храма Светог Саве у Београду. Пројекат су благословили патријарх српски Иринеј и старешина Храма Светог Саве у Београду. За потребе снимања, као историјски догађај, у крипту Храма Св. Саве први пут унесен је клавир. Премијера дигиталног концерта одржана је на поменутом ТВ каналу Stingray C Music.

Чланица је клавирског дуа Марија & Јулијана, а њихова музичка и видео продукција броји милионску гледаност на You Tube-у. У јуну 2019. издале су дигитално издање албума под називом Piano Insanity.

Видео-Арт

Продуцент, сценариста, извођач - клавир:

R. Schumann: Carnival Scenes from Vienna op. 26 IV Intermezzo, 2012.

M. Ravel: Sonationa, 2013.

L. van Beethoven Sonata op. 26 N12 A flat major 4th mov., 2013.

Редитељ, сценариста, драматург, продуцент, извођач - клавир:

W. A. Mozart: Requiem, 2016.

A. Vivaldi: Winter, 2016.

I. Albeniz: Cordoba op. 232 N4, 2018.

Schumann / Listz Widmung (Dedication), 2018. АУТОРСКИ

ПРОЈЕКАТ: Божићни концерт у крипти Храма Светог Саве

Редитељ, продуцент, сценариста, аранжер, извођач – клавир:

Стеван Ст. Мокрањац: Тебе појем, 2018.

Стеван Ст. Мокрањац: Херувимска песма, 2018.

Божићни тропар, православна божићна песма, 2018.

Ој, бадњаче, бадњаче, православна божићна песма, 2018.

Продуцент, извођач - клавир:

С. Божић: Лирика Атоса, 2018.

И. Илић_ Зимски валцер (премијерно извођење), 2018.

Ф. Шопен: Prelid, 2018.

J. Штраус: Трич-трач полка, На лепом плавом Дунаву, Радецки марш, Увертира Слепи миш, 2018.

Piano Insanity (2021): Дигитално издање / Дигитални перформанс

C. Orff: Carmina Burana, 2014.

Red Apple (Loly Phabay – Нор, Нор, Нор), 2015.

Malagena Salerosa, 2015.

Sway with Me, 2015.

Virtul Insanity, 2015.

I'm not the Only One, 2016.

Dark Eyes, 2016.

Love me Again, 2016.

W. A. Mozart: Symphony op. 40, 2017.

Quizas Alla Turca, 2019.

ПРИКАЗ, АНАЛИЗА, ОЦЕНА И КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ДЕЛО ”УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“

Јавном извођењу докторског уметничког пројекта Марије Поповић Стојадиновић претходиле су године истраживања тема и сложена уметничка пракса. Бројни видео радови и телевизијски формати музичко амбијенталних изведби били су одлична припрема за захтеван мини филм са дванаест сцена и тринаестом уводном. Секвенце филма усклађене су са темама приче о Морфеју, свака је визуелни свет за себе, не само у одабиру простора, реквизите и боја, већ и у визуелном приступу кадрирању и ритму монтаже. Пажљиво одабрани и зналачки направљени реквизити, постали су сновиђенски и синеастски симболи, на фантастичан начин уклопљени са простором старе шећеране коме је видео рад Марије Стојадиновић дао до сад невиђену димензију.

Мапирана пројекција проширила је поље видео пројекције не само преко фасаде Легата Чолаковић Музеја савремене уметности у Београду, који је искоришћен као подлога за различите текстуре и гаме, већ и кроз додекагонску површину на којој је наративни видео приказиван. Једна од шест мапираних амбијентација, посвећена елементу воде, појаснила је везу дела Марије Поповић Стојадиновић са радом Владана Радовановића.

Медиј музике настајао је истовремено са текстом са којим је дубински прожет. Дванаест појмова и целина приче утицали су на додекафонски низ затим компонован у три става са инструментационим и ритмичким променама из 3/2, преко 4/4 и на крају поново 3/2.

Кратка приповетка од дванаест пасуса није само нарација на коју су се наслојавали и коју су илустровали остали уметнички медији. Прича је више евокативна него наративна, више симболичка него описна, више рефлексивна него приповедачка. Снажном и упечаљивом лексиком и логиком снова, омогућила је игру инспирисања и вишемедијске синтезе. Свака целина приповетке почиње словом стилизованим као иницијал, који заједно

творе акростих „уснули фантом“. Сами иницијали се и композиционо и бојама и стилским приступом надопуњавају.

Перформанс који је уживо изведен уз пратњу мириса, није наративно и стилски повезан само са перформативним појављивањем Маријиног лика у видео раду, већ и са отварањем и најавом целог докторског уметничког пројекта. Силажење низ степенице и хипнотичко понирање у сан и колективно несвесно, најавили су и проширили већ музиком и мапираном пројекцијом проширени видео.

Марија Поповић Стојадиновић створила је и извела изузетно квалитетну, оригиналну и аутентичну уметничку вишемедијску целину у којој се на креативан и инвентиван, а не илустративан начин, складно смењују доминантности појединих медија кроз ток рада. Ово вишемедијско прожимање обухвата и теоријску експликацију рада, у којој словима којима почињу реченице приче „Морфејев сан“ и којима припадају тонске вредности додекафонског низа, почињу и сва поглавља писаног дела докторског уметничког пројекта.

ПРИКАЗ, АНАЛИЗА, ОЦЕНА И КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ТЕОРИЈСКУ СТУДИЈУ О ДЕЛУ ”УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“

После „Садржаја“, те „Апстракта“ на српском и енглеском језику и „Увода“ (првог поглавља) који садржи „Кратак преглед рада“, писани рад Марије Поповић Стојадиновић подељен је у још једанаест поглавља. Сам писани рад, односно наслови поглавља, чине акростих наслова докторског уметничког пројекта, ликовно-графички обликовани иницијалима.

Друго поглавље насловљено је „Слова у акростиху вишемедијског рада“. Кроз три потпоглавља, „Слово и уметност“, „Симболичко слово“ и „Акростих“, описане су сличности и разлике, као и примери ових минималистичких изражајних средства, а уметничким дејством кроз историју најдуговечнијих воко-визуелних поступака.

Треће поглавље, „Небића стварног света“ садржи три потпоглавља. У првом представља „Поетику Владана Радовановића“, анализирајући углавном аутопоетичке ставове самог Радовановића. Затим у потпоглављу посвећеном „Пројектизму“ описује артифугалне и менталне концепције Владана Радовановића. У последњем потпоглављу

износи „Разлику између концептуалне уметности и пројектизма“, посебно у детаљима да Радовановићеви концепти претходе онима Џозефа Кошута и да је Радовановићев ментализам још израженији и мање објектан.

Четвртим поглављем, кандидаткиња нас уводи у поетичке оквире свог пројекта „Уснули фантом“, где кроз три потпоглавља повезује свој рад са изузетним опусом оснивача студијског програма вишемедијске уметности Универзитета уметности у Београду. Прво потпоглавље, „Словар о вишемедијској уметности: Воковизуел“, посвећено је кратком историјату и диференцијалним процедуралностима (вербо)-воко-визуела. У другом потпоглављу насловљеном „Ноћник“, ауторка представља најдуготрајнији пројекат Владана Радовановића који је трајао дуже од седамдесет година. Треће потпоглавље, „Медији“ упућује нас на термилошко-значајску платформу која такође повезује Радовановића и Поповићеву.

Пето поглавље истражује „Ликовну полифонију музике“, детаљно систематизовану кроз потпоглавља о „Феномену музике“, „Писму“, „Музичком писму“ и „Музици и свету симбола“. Још конкретније и савременије, ауторка описује синтезу ликовног и музичког медија у петом потпоглављу „Интердисциплинарно истраживање: Увођењу музике у слику“ и последњем, насловљеном „Концерт који траје“.

Шесто поглавље, „Имагинарни простор“, повезује надреалистичка стремљења ка стварању нових и другачијих светова са различитим теоријама и поетикама инвентивне просторности. Потпоглавља о „Имагинарном простору сликарства: Милић од Мачве“, „Медиали“ и „Жутој фази“ представљају специфичности светских доприноса наше уметности, а у претпоследњем потпоглављу о „Перспективи“ анализира поетичке поступке и значења овог визуелног феномена. У „Резимеу“ шестог поглавља, кандидаткиња повезује све наведено са својим докторским уметничким пројектом.

Седмо поглавље је насловљено „Феномен фантастике и снова“, и кроз два потпоглавља о фантастици и сновима, доноси инспиративне и релевантне идеје које се интегришу кроз „Уснулог фантома“.

У осмом поглављу, „Анализи практичног рада“, кандидаткиња кратко описује критеријуме по којима је уодношавала уметничке медије. Затим у потпоглављу о „Перформансу: УСНУЛИ ФАНТОМ“ одређује садржајне смернице свог са електронским медијима прожетог живог наступа. Наредно потпоглавље о „Семантичком нивоу“

дефинише значењски оквир дела, после кога ауторка у следећем потпоглављу читаоцима представља „Морфејев сан, кратку фантастичну причу“ која чини сценарио и вербалну основу јавног извођења докторског уметничког пројекта. У наредном потпоглављу, кандидаткиња детаљно описује рад на додекафонској музици, те процес компоновања и инструментације. У следећем, „Визуелној поставци“, описује прилагођавање дела одабраном простору Легата Чолаковић Музеја савремене уметности Београд, стварање видео рад и његову пројекцију, имагинарни и реални простор сна и видео рада, као и пројекционо мапирање и просторно појачану стварност. Последња два потпоглавља посвећени су „Кинетичком моменту“ као вишемедијском доживљају минималистички коришћеном, и ефемерном медију „Мириса“ који је чинио ефектан аспект докторског уметничког рада.

У деветом поглављу о „Нотацији метода уметничко истраживачког рада“, ауторка представља теоријску, аналитичку и емпиријску методу, те сам практичан рад.

Десето поглавље је посвећено „Техничким процесима практичног рада“, где су детаљно и примењиво по потпоглављима описани процеси „Аудио-продукције“, „Гласа и текста“, „Аудио-снимања музике“, „Видео-рад: Припреме и снимање“, „Пројекционо мапирање“, „Промо материјал“ и „Новинске најаве“. Посебно потпоглавље описује „Архитектонску поставку сцене и простора за јавно извођење: Легат Чолаковић (МСУБ)“. Затим се анализира само „Јавно извођење: УСНУЛИ ФАНТОМ“ и наводи се „Уметничка критика“ која је испратила овај значајан уметничким догађај.

У једанаестом поглављу, кандидаткиња разнашњава у којим је све претходним пројектима њен опус својеврсни „Омаж Владану Радовановићу“. Анализира концепције „Дигиталног перформанса“, а затим и пројекте „Простор и понашање / понашање и простор, 2020“, „ГЛАСоВИР: Ундина се огласила из вира, кратка прича“, „УНДИНА, 2021.“ и „Напуштање јаве: УСНУЛИ ФАНТОМ“.

Последњим, дванаестим поглављем, „Морфеј: закључна разматрања“, ауторка даје сажету финалну рефлексију доприноса свог докторског уметничког пројекта.

Затим следи литература која садржи стотридесетседам одредница и шест веобрафских одредница. Сам крај чине биографија ауторке, као и изјаве о ауторству, истоветности и коришћењу.

Марија Поповић Стојадиновић је у својој теоријској студији која је оригинална, информативна и примењива, показала да је темељно и широко упућена у уметничке праксе, поетике и теорије, те да поседује изванредне способности за њихово разумевање, интерпретирање и критичко сагледавање. Захваљујући таленту, образовању и свесности, кандидаткиња је у својој теоријској студији на аргументован и интересантан начин представила контекст у коме је настао „УСНУЛИ ФАНТОМ“, уметничке идеје и бројне инспиративне примере који су је подстицали и усмеравали, поступке које је ауторка применила креирајући особености интердисциплинарног процеса и вишемедијских резултата свог уметничког рада, као и критички и медијски одјек дела, све праћено бројним визуелним примерима.

ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕЊЕМ

Докторски уметнички пројекат „УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“ је врхунско уметничко дело у коме је кандидаткиња Марија Поповић Стојадиновић показала таленат, знање и способност да на зрео, промишљен и креативан начин артикулише своје уметничке замисли и пронађе за њих најадекватнију синтезу метода, поступака, облика и медија. Истражујући светове снова и привиђења, као и ауторе који су се на њих реферисали, њих рефлектовали и њима се инспирисали, створила је аутентично дело које је дало посебан допринос овим вечитим темама.

Примељујући и ирационалне, а много више рационалне поступке, кандидаткиња је показала завидну вештину у стварању у појединачним медијима текста, воко-визуела, музике и видеа, а затим је ове медије прожелала са мирисом и покретом, уодношавајуће све медије на разноврсне начине и прилагођавајући живо извођење и видео захтевом отвореном простору дворишта Легата Чолаковић Музеја савремене уметности у Београду.

„УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“ резултат је кандидаткињиног вишегодишњег вишеслојног, темељног и инспиративног истраживања не само тема које прате човека од појаве свесности, већ и синтезе уметничких медија и начина презентације ове вишемедијске синтезе. Искуства као првенствено музичког извођача, продуцента аудио-визуелних и медијских садржаја, проширени су ка ауторству на рације и специфичне врсте мапираних пројекције на фасади зграде Легата.

Теоријски рад докторског уметничког пројекта Марије Поповић Стојадиновић је прегледна, обухватна, добро аргументована, богато илустрована и другим уметницима и стваралачки и продукционо примењива студија са јасно и детаљно структурисаним поглављима. Она представља објашњење ауторкиних уметничких мотива, инспирација и метода за истраживање и постављање вишемедијског перформанса који уодношава уметничке медије музике, видеја, текста, покрета, мириса. Поред свеобухватног увида о самом делу, теоријска студија о уметничком пројекту „УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“ анализира и представља бројне есенцијалне, егзистенцијалне и уметничке феномене као интересантну и корисну литературу.

На основу критичког увида у уметнички и теоријски део овог рада, Комисија констатује да он испуњава критеријуме докторског уметничког пројекта. Стога Комисија предлаже Већу Интердисциплинарних студија и Сенату Универзитета уметности у Београду да овај Извештај прихвати и покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта ”УСНУЛИ ФАНТОМ – бајковити музичкосценски перформанс“ кандидаткиње Марије Поповић Стојадиновић.

Комисија у саставу:

1. др Тијана Поповић Млађеновић, редовни професор Факултета музичке уметности у Београду,
2. др Соња Маринковић, редовни професор Факултета музичке уметности у Београду,
3. мр Драган Димчић, редовни професор Факултета драмске уметности у Београду,
4. др Никола Шуица, редовни професор Факултета ликовних уметности у Београду и
5. др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности у Новом Саду, ментор

у Београду, 8. 7. 2024.